

תכנית התנהגותית לשיפור השמעות להוראות והרגלי למידה

תלמיד בכיתה asd

מטרות בתכנית:

1. הקניית הרגלי למידה והגברת תפקוד בתחום הרגלי הלמידה בדגש על הישמעות להוראות הצוות החינוכי. הרגלי למידה:
 - ביצוע הוראות מידי ושל כל אנשי הצוות החינוכי בכל שלבי היום.
 - תרבות דיבור – יביע עצמו בדיבור על ידי מילה או סימן מוסכם (כרטיסיות ניווט שהוכנו)
 - נוכחות בשיעור- בזמני הלמידה ישב בצורה נאותה בעמדת הלימוד שלו.
 - יציאה מהכיתה ברשות בלבד.
 - ביצוע המשימות שניתנות מתחילתן ועד סופן.

השלבים לפני הפעלת תוכנית ההתערבות

- הכרות מעמיקה של הצוות עם תכנית הלימודים המותאמת בהנחיית מדריכות המת"א בבית הספר.
- עריכת סקר מחזקים (רשימה ברורה של מחזקים בסוף שיעור ומחזקים בסוף יום)
- יידוע ההורים בפרטי התוכנית
- הכנת העזרים הרלוונטיים (כרטיסיות ניווט, טבלת מעקב, סקר מחזקים, מחזקים וכו') חשובה מאד התמיכה החזותית וכרטיסיות הניווט לשם בקשת עזרה, רצון לומר משהו.

יישום התוכנית

- חיזוק התנהגויות-
- כל התנהגות נאותה תחזק בתדירות רבה- ביצוע משימות, ביצוע הוראות, ישיבה בעמדת לימוד, שמירה על טון דיבור, השתתפות במהלך השיעור, תקשורת נאותה עם חברים וצוות.
- במהלך שיעור- החיזוקים חייבים להיות ספציפיים וקצרים (לדוגמא: יופי של ישיבה! עבודה שקטה אלוף! עבדת ברצינות, כל הכבוד!!!).
- בסיום כל שיעור ולאחר במטרות אישיות תינתן משימת הפוגה (חיזוק) בכיתה.
- חיזוק מוחשי (מחשב, אייפד, סרטון, שיר, משחק קופסא אהוב) יינתן בסיום שני שיעורים בהם מד במטרות האישיות שלו יש לשלב פעילויות שמיועדות לעבודה עם על הוויסות החושי, בזמני המחזקים וההפוגות

- פתיחת יום הלימודים-

בתחילת כל יום לימודים יש לשוחח במקום שקט ונטול גירויים.

השיחה צריכה להיפתח בברכת בוקר טוב מזמנת, תזכורת של התנהגות חיובית אחת לפחות מיום הלימודים שחלף ו/או הצגה אטרקטיבית של פעילות שמתוכננת להיום וידועה שיהנה ממנה.

בהמשך השיחה יש לומר מה יהיו השיעורים בהם ילמד עד לשיחת האמצע מתי יהיה ההפסקות שלו.

בסיום השיחה תהיה הצגת המחזקים והפעילויות אהובות שיכולות להשתתף בהן היום בהתניה להתנהגות הולמת.

• עקרונות ליישום במהלך השיעורים בכיתת הלימוד

במהלך כל שיעור יש לשים לב:

1. תזכורת של הכללים ומטרה אישית, והבהרת התנהגות אלטרנטיבית במצבי קושי.
2. הגדרה ברורה לאופן התנהלות השיעור- מהן המשימות שיצטרך לבצע בשיעור.
3. נטרול גירויים מסיחים – הגדרה ברורה של אזור העבודה, רק חפצים שקשורים בשיעור בלבד (למשל: עפרון, מחק, מחברת ללא ציוד נוסף על השולחן.....)
4. תדירות גבוהה (בקצב של כל 3 דקות חיזוק) של חיזוקים ספציפי להתנהגויות למידה: ישיבה שקטה במקום, עבודה שקטה, קשר עין, התחלת ביצוע מטלה.
5. יש להגדיר מה עליו לעשות בכל משימה.
6. יש לדאוג שהמשימות מותאמות, הן מבחינת משך זמן המשימה והן מבחינת מורכבות המשימה, בשלב זה יש לתת תיווך צמוד עם מתן סיוע מרבי (אמצעי המחשה, כרטיסי ניווט).

• שימוש בתזכורות (גירוי תומך)

לאורך כל היום יש לתת תזכורות רבות: מהי הפעילות הבאה שעליו לבצע, המשימה הבאה, יציאה להפסקה, או כל שינוי קטן שהולך להיות...
כמו כן יש לתת תזכורות בכל תחילת שיעור, הפסקה, מה יקרה אם ירביץ, יברח או כל התנהגות שאינה הולמת ומה המחזקים על התנהגות נאותה.

• שיחת אמצע וסיכום יום-

בכל יום ייערכו עם עומר שלוש שיחות

בשיחת אמצע יום – יוצגו ההתנהגויות הנאותות שביצע עד כה, ומה מצופה ממנו עד סוף יום – מהן הפעילויות שיצטרך להשתתף בהן (למשל: ארוחת צהריים) ומה מצופה ממנו.

שיחת סוף יום - שיחת משוב קצרה, להערכה ומשוב על התפקוד באותו יום, תוך דגש על היבטים חיוביים ונתינת מחזק סוף יום.

• הימנעות מלמידה או סירוב להיכנס לכיתה.

במידה ונמנע להיכנס לכיתה- אין לרדוף אחריו יש לתת לו הוראה לשבת במרחב.... ולעזור לו להיכנס לכיתה.

סרבנות לביצוע משימה – כאשר עומר מסרב לבצע משימה אין לוותר לו על המשימה יש לתמוך, לתווך ולעזור לו בביצוע המשימה אך לא לוותר עליה.

חשוב לציין שעד שלא מבצע את המשימות שניתנו לו אין לתת לו הפוגה או מחזק.

תיעוד אירועים

איסוף נתונים מתבצע בשני דרכים :

איסוף נתונים על עמידה של במטרות בשיעור :

- ישיבה ליד שולחן
- תרבות דיבור – יביע רצונותיו בדיבור או על ידי כרטיסיית ניווט
- ביצוע הוראות מידי ומדויק
- עבודה שקטה

בסיום השיעור המורה מסמנת האם עמד במטרות ואם לא אז מהי המטרה שלא עמד בה

1. איסוף נתונים על אירועים חריגים :

במידה ויש אירוע חריג המורה ממלא דף אירוע חריג, מתי התרחשה ההתנהגות (שיעור, הפסקה, מעבר משיעור לשיעור, טיפול) מה ההתנהגות שביצע (בעט, קילל, דחף, התגרה, ירק) אם ההתנהגות התרחשה לאורך זמן כמה זמן התרחשה ההתנהגות (5 דקות, 20 דקות)